



## ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Justiitsministeerium  
info@just.ee

Teie 03.07.2024 nr 8-3/5025-1

Meie 29.08.2024 nr 2.3-4/24/1765-2

### Arvamuse avaldamine väljatöötamiskavatsusele

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks korrakaitseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse (VTK). Inspeksioonil on VTK-ga seondult järgmised tähelepanekud.

#### Joobeseisundi tuvastamine

1. Regulatsioonis tuleks tähelepanu pöörata ka sellele, et kui salvestisi kasutatakse joobeseisundi tuvastamisel, siis sellised andmed liigituvad eriliigilisteks isikuandmeteks, mistõttu tuleks regulatsiooni kujundamisel sellele erilist tähelepanu pöörata (sh nt nende edastamisele teistele asutustele nt EKEI-le, VTK p 4.3.3.).

#### Isikuandmete töötlemine pilti ja heli salvestava jälgimisseadmetiku kasutamisega

2. VTK p-des 5.1 ja 5.3 on õigesti täheldatud, et salvestatavaid seadmeid tuleks kasutada minimaalses vajalikuks ulatuses ning oluline on sätestada tingimused, millisel juhul tohib kaameraid kasutada. AKI hinnangul on oluline arvestada, et peale PPA on Eestis palju teisi erinevaid korrakaitseasutusi ning tingimuste kindlaksmääramisel tuleks lähtuda lahendusest, mis hõlmaks ühtselt neid kõiki. Kindlasti ei tohiks ainsaks tingimuseks saada pelgalt vajadus riikliku järelevalvemenetluse läbiviimiseks, sest sellisel juhul läheks määratlus liiga laiaks ja sisuliselt võiks korrakaitseametnik alati salvestada pilti ja heli. Näiteks millal võib päästeametnik kaamerat kasutada? Kas iga kord kui läheb kellegi juurde kodukülastust tegema suitsuanduri kontrollimiseks? Isegi kui inimesel on suitsuandur olemas ja kõik on korras, siis isikust ja tema kodust tekib sellisel juhul salvestis, mida säilitatakse. Näitena võib tuua ka kohaliku omavalitsuse ametniku, kes teostab ühistranspordis piletikontrolli, kas sellisel juhul filmitakse juba ühistransporti sisenemisel või teatud lisatingimuste saabumisel (nt on kaamera vaateväljas konkreetne õigusrikkus)? Seetõttu tuleks salvestamise lubatavuseks luua täiendavad tingimused ja konkreetsed eesmärgid, mis oleksid ühtsed kõikidele korrakaitseasutustele.

3. Andmesubjekti teavitamine. Ametniku küljes olevate mobiilsete salvestusseadmete kasutamisel on oluline, et kaamera kasutamisest teavitatakse vähemalt isikut / isikuid, kellega korrakaitseametnik konkreetselt tegeleb. AKI-le teadaolevalt peaks vormikaamera täna töötama nii, et selle käivitamisega kaasneb helimärguanne. Selline lahendus peaks jääma lisaks sellele, et ametnik ka teavitab suuliselt vähemalt seda, et ta pani salvestusseadme tööle.

Teavitamine on vajalik ka olukorras, kus vormikaamera pannakse tööle juba enne sündmuskohale jõudmist. Isikuandmete töötlemise läbipaistvuse põhimõttega (IKÜM art 5 lg 1 p a) ei oleks kooskõlas olukord, kus korrakaitsealises tegevuses isikut ei teavitata tema isikuandmete töötlemisest kaameraga.

4. VTK p-s 5.3 on põgusalt märgitud, et küsitav on see, kas vormikaamera salvestisi saaks mingitel tingimustel ka avalikustada. AKI hinnangul tuleks ka seda seaduse tasandil reguleerida.

5. VTK p-s 5.3 on märgitud, et vormikaamera kasutamise õigus laieneks üksnes korrakaitseorgani poolt väljastatud seadmele, mille puhul on tagatud salvestiste ja seeläbi nendel olevate isikuandmete säilitamine. Täiendavalt tuleks analüüsida, millised tehnilised eeldused on vajalikud selliste seadmete kasutuselevõtuks ning kas neid peaks ka seaduses täpsustama st kuidas peab olema tagatud seadmete kasutamisel nendega salvestatud isikuandmete turvalisus.

6. VTK p-s 5.4 on väga üldiselt ja lühidalt viidatud IKÜM art-s 23 sätestatud võimalusele piirata andmesubjekti õiguste ulatust. Samas on tegemist väga olulise osaga andmesubjekti õiguste teostamisest. Näiteks kas, kellele ja mis tingimustel väljastatakse IKÜM art 15 alusel salvestise koopiat isikuandmete töötlemisest ning kui korrakaitseorgan ei väljasta salvestise koopiat, siis peavad need piirangud olema seaduse tasandil IKÜM art 32 lg 2 kohaselt täpselt reguleeritud. Praktikast on inspeksioonil menetluses järjest enam kaebusi, kus PPA-lt soovitakse IKÜM art 15 alusel välja nõuda koopiat isikuandmete töötlemisest. Andmesubjekti õiguste piiramiseks peavad olema selged alused, selguma peab piirangute ulatus ja kestus jms.

7. VTK p-s 5.5.2 leitakse, et mõju füüsilistele isikutele ei ole kokkuvõttes oluline. AKI hinnangul on mõju pigem oluline, arvestades, kui palju korrakaitseorganeid Eestis tegelikkuses on (sh kohalikud omaavalitsused). Mõju tuleks hinnata laiemalt kui üksnes PPA vaatest ning kogu regulatsioon peaks lähtuma laiemalt korrakaitseorgani vaatest, võttes arvesse kõiki võimalikke riiklike järelevalve läbiviijaid. Arvestades, et korrakaitseasutusi on Eestis mitmeid, siis erinevate korrakaitsealsete ülesannete täitmisel puutuvad korrakaitseasutused kokku sisuliselt piiramatult arvutis isikutega ehk sihtrühmaks on sisuliselt kogu elanikkond Eestis. Seetõttu on vajalik koostada IKÜM art 35 kohane mõjuhinnang.

### **Isikuandmete töötlemine mehitamata õhusõidukitele paigaldatud jälgimisseadmestiku kasutamisega**

8. Õigustatult on VTK p-s 6.2 märgitud, et mehitamata õhusõidukite puhul peaks isikuandmete töötlemise lubamine olema ilmselt rangemate eeldustega kui KorS § 34 alusel isikuandmete töötlemine jälgimisseadmestiku kasutamisega, kuivõrd isiku õigustesse sekkutakse intensiivsemalt. Sisuliselt tuleb lahendada samad küsimused, mis on kõne all vormikaamerate puhul.

9. Samuti tuleks mõelda läbi, kuidas eristada korrakaitsealises kasutatavaid mehitamata õhusõidukeid eraisikute poolt kasutatavatest. Tuleks analüüsida, kas oleks otstarbekas näiteks drooni peale märkida PPA või võiks droon olla sarnases värvikombinatsioonis nagu politseisõidukid. Seda siis vastavalt korrakaitseorganile, kus on see võimalik. See täidaks vähemalt mingis ulatuses teavitusfunktsiooni ja võimaldaks vajadusel pöörduda otse vastava korrakaitseorgani poole. Näiteks kui droonil on kirjas PÄA ja/või on ta puna-valges värvikombinatsioonis, siis inimene oskabki vajadusel pöörduda otse Päästeameti poole.

10. VTK p-s 6.5.2 leitakse, et mehitamata õhusõidukitel jälgimisseadmestiku kasutamise mõju on tervikuna väike. Sarnaselt vormikaameratega, on sihtrühmaks sisuliselt kogu elanikkond Eestis. Seetõttu on vajalik koostada IKÜM art 35 kohane mõjuhinnang.

Lõpetuseks juhime tähelepanu ka sellele, et statsionaarsed salvestusseadmed, mida kasutatakse ohu ennetamiseks vajaksid õigusakti tasandil täpsemat regulatsiooni. Seetõttu soovitame ettevõtetud muudatuste raames kaaluda ka selle regulatsiooni täpsustamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis  
peadirektor

Andres Kudrjavitsev  
[andres.kudrjavitsev@aki.ee](mailto:andres.kudrjavitsev@aki.ee)  
627 4109